

24. óra Az ember erkölcsi lény...

Jelölések:

BLZS[©]

- Színjelölés

(Mindig csak a pirosakat kell leírni...

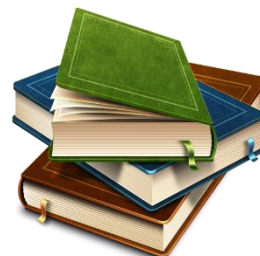
- Házi feladat

(HF ellenőrzésé és új feladatok)

- Tankönyv

(Könyvek, jegyzetek rövid kivonatai...)

- Önálló munka füzetbe

(Az adott kérdések feldolgozása füzetbe)

- Képek

(Az adott témával kapcsolatos képekhez találj ki címet)

24. óra Az ember erkölcsi lény...

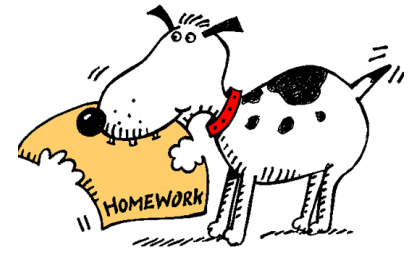

HF! Ellenőrzés

Írj 10 közmondást, vagy szólást
az idővel kapcsolatban

24. óra Az ember mint értékelő...

HF

Szókratész (görög filozófus) sokat foglalkozott a jó és a rossz fogalmával. Legnagyobb ellenfeleinek a szofistákat tartják.

- Kik a szofisták? Mit tanítottak?
- Miért támadta őket Szókratész?
- Miért és hogyan halt meg Szókratész?
- Miről szól az ő híres védőbeszéde?

16. Az ember mint értékelő, erkölcsi lény

- Both Benedek szerint az, hogy véleményt nyilvánítunk az általunk tapasztalt jelenségekről, eseményekről, általunk ismert emberekről, magabiztos butaságra vall. Egyetértesz vele? Vagy szerinted az ember értékelőképessége és tevékenysége inkább bölcsességre utal? Véleményedet indokold!

A magabiztos butaságnak az a korszaka, amikor véleményeket formál az ember, csak később kezdődött.

• Both Benedek, Ottlik Géza *Iskola a határon* című regényének főszereplője

Füzetedbe válaszolj a kérdésekre

24. óra Az ember mint értékelő...

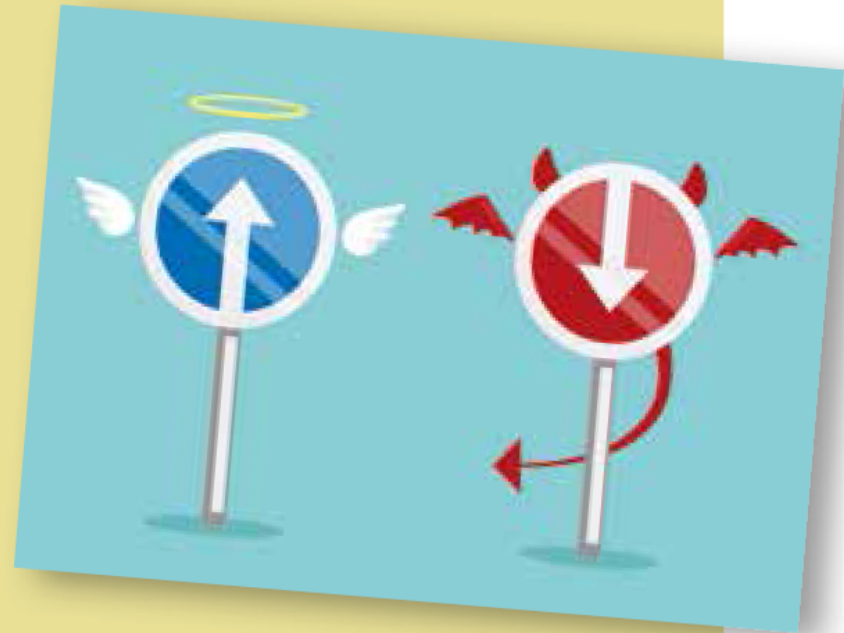
A jó és a rossz a mesékben...

Alkossatok két csoportot! Az egyik csoport írjon olyan mondatokat, melyekben a „jó” kifejezés szerepel, a másik pedig olyanokat, melyekben a „rossz”! Ezután cseréljétek ki a papírokat, és csoportosítsátok egymás mondatait aszerint, hogy a megadott kifejezések melyekben szerepelnek erkölcsi értelemben, illetve melyekben van másféle jelentésük!

– Én azt hiszem, láttam egy fehérén csillogó alakot, amely nem homályosult el, mint a többi. Akkor az Glorfindel volt?

– Igen, őt láttad olyannak egy pillanatra a túlparton; ő az Összülöttek nagyjainak egyike. Hercegi házból való tünde-úr. Igen, Völgyzugolyban van olyan hatalom, mely Mordor erejének legalább egy darabig még képes ellenállni; és másutt is vannak még ilyen hatalmak. A Megyében is. De ezek, ha minden úgy megy tovább, mint eddig, hamarosan mind ostromlott szigetekké válnak. A Fekete Úr összeszedi minden erejét.

J. R. R. Tolkien: A Gyűrűk Ura (részlet)

Szerinted a két szereplő közül – Glorfindel, a fehérén csillogó alak és a Fekete Úr – melyik gonosz és melyik jó? Ha esetleg nem ismernéd a történetet, akkor is kitalálnád? Miből?

24. óra Az ember mint értékelő...

Mindannyiunk erkölcsi látásmódjának alapfogalma a jó és a rossz. Az emberi közösségek minden korszakban és valamennyi kultúrában hangsúlyt fektettek arra, hogy tagjaikban a jó és a rossz tudása minél fiatalabb korban kialakuljon.

24. óra Az ember mint értékelő...

Kisgyerekként ezért is mesélnek nekünk olyan történeteket, mint a magyar népmesék vagy a Grimm-mesék. S az a tapasztalat, hogy négy-öt esztendősen ezeket addig akarjuk újra meg újra hallani, amíg üzenetük be nem épül a személyiségünkbe. Ebben az életkorban nagyon erősen szeretnénk megérteni, hogy mi a jó és mi a rossz.

24. óra Az ember mint értékelő...

Te tudós ember vagy, Gergely. Én is papnak készültem, de elcsaptak. Negyven törököt vertem le ma evvel az egy kezemmel. Közöttük volt egy, amelyik kétszer rám csapott. Hát nem mondhatod azt, hogy nincs bennem bátorság. [...] Mégis sokszor eltűnődöm, hogy az ember csak ember, akár le van borotválva a feje, akár nincs. És hát mink tulajdonképpen gyilkolunk. [...]

Ha egy olyan okos ember volna közöttünk, akinek annyi esze volna [...] mint minden embernek egybefogva a világon, azt hiszem, az nem volna bátor. [...] Jobban meg tudná becsülni az életnek az értékét. Mert hogy mink itt vagyunk ezen a földön, az bizonyos, de hogyha fejünket veszi a török, nem bizonyos, hogy élünk-e tovább. Ami megvan, azt az olyan nagyeszű ember nem veti el olyan könnyen magától csak azért, hogy azt mondják: derék ember volt! [...] Ennek a földi életnek bizonyára van értéke, s nem arra való, hogy egy-egy gyöttment pogánynak legyen kit levágnia.

Hegedűs hadnagy gondolatai Gárdonyi Géza Egri csillagok című regényéből

*Eger ostroma 1552-ben. Vizkelety Béla műve
Franz Kollarž litográfiája alapján*

24. óra Az ember mint értékelő...

Párbeszéd

ÁGI: Azt hiszem, megértem ezt a hadnagyot. Neki más véleménye volt arról, hogy föl kell-e áldoznia magát Eger váráért, az országért, mint a többieknek.

MÁTÉ: És azt nem tartod furcsának, hogy egyedül ő gondolkodott így? Bornemissza Gergely, Dobó István és a többi várvédő számára egy pillanatig sem volt kétséges, hogy az adott helyzetben az ember nem mérlegelhet, nem lehet önző, hanem, ha szükséges, föl kell áldoznia magát a hazáért.

ÁGI: Hát, abban én nem lennék annyira biztos, hogy csak őt furdalták ezek a kétségek. De ha így volna is, nem lehet, hogy neki volt igaza? Jó, helyesbíték: hogy neki is igaza volt?

MÁTÉ: És abban is igaza volt, hogy elárulta a társait? Feladta volna a várat, csak azért, hogy gyáván, alattomosan a bőrét mentse?

ÁGI: Nem... az árulására valóban nincs mentség.

MÁTÉ: Ezért veszélyes az, ha valaki azt hiszi, hogy az ő elképzelései jobbak a közösség értékrendjénél!

ÁGI: De akkor nézzük Adyt! A háborúellenes versei nem azt mutatják, hogy ő volt az egyetlen épeszű ember a háborús lelkesedésbe hajszolt tömegben? Az ő esetében nem arról van szó, hogy az egyén néha világosabban látja az értékeket, mint a közösség?

MÁTÉ: Lehet, hogy Ady sokakkal ellentétben felismerte, hogy öngyilkos háborúba viszik a nemzetet. Egy honvédő háborúról biztosan más lett volna a véleménye.

Te kinek adnál igazat? Mit gondolsz, a jó és a rossz erkölcsi megítélésében az egyén vagy a közösség lát világosabban?

24. óra Az ember mint értékelő...

